

יום שישי

א', ב', על הפרשה

פרשת בראשית

יום ראשון

מה הבדיל ושמר אלוקים
לעתיד לבוא לצדיקים?

א

איזה עונש קשה קיבל
כשחטא האדם ונתקלל?

ב

מה בעדן ה' נטע
לאדם, לפני שחטא?

ג

מאיזה עץ טוב ורע
האכילה על האדם נאסרה?

ד

מי הביא לה' קרבן
מבכורות צאנו ומחלבן?

ה

מה אומרים בקדוש של שבת
לעדות כי ה' ממלאכתו שבת?

ו

מה נצטוותה האדמה להוציא
בכל דשא עשב ובכל עץ פרי?

ז

מה תפרו אדם וחווה
לכסות גופם שהתאוה?

ח

מה האשה בעץ ראתה
כאשר הנחש אותה פיתה?

ט

כשנקו למקום אחד המים
מה נראתה תחת השמים?

י

מה עשה ה' והלביש
לאחר החטא, לאשה ולאיש?

כ

ל

למי היו שתי נשים
ובשווג הרג שני אנשים?

מ

לפי מה קובעים הזמנים
של חגים, מועדים ושנים?

נ

מי מכל חית השדה
היה ערום ומפתה?

ס

מה לאדם ה' עשה
לאחר שלקח צלע לברוא האשה?

ע

מה יהיה לנחש מאכלו
כי חטא וחטאו בגללו?

פ

באיזו ברכה טובה
ברך ה' את אדם וחווה?

צ

באיזו דמות וצורה
ה' את האדם ברא?

ק

מה תצמיח האדמה
כי בחטאה קללה גרמה?

ר

מה מבדיל בין מים למים
ואלוקים קרא לו שמים?

ש

מה קרא אדם לעופות ולחיות
כשהובאו לפניו כל הבריות?

ת

במה הארץ היתה אפופה
כשרוח אלוקים על המים רחפה?

א] בראשית בשביל התורה שנקראת **"ראשית דרכו"**. כן מביא רש"י שהקב"ה ברא את העולם בשביל התורה. **בספר ומתוק האור** הביא משל מהרב קרלינשטין זצ"ל על גוי אחד עשיר ברוסיה שביקש ממשרתו שהוא רוצה לראות את תפילת יום הכיפורים של היהודים בבית הכנסת, הגיעו לשם בזמן מכירת העליות והנה הגוי העשיר שומע שהעליה נמכרת **בעשרים אלף רובל!!!** (סכום עתק) מיד הגוי אמר למשרתו תכריז סכום של **חמישים אלף רובל!!!** שאלו המשרת אתה יודע מה זה העליה שאתה קונה? ענה לו העשיר הגוי: לא, אבל אני מכיר את ידידי היהודי העשיר שהוא חכם נורא ואם הוא מסכים לקנות בעשרים אלף רובל, וודאי שזה **מקח חשוב ששווה לי לקנות בחמישים אלף רובל!!!** והנמשל הוא: שגם אם אנחנו לא כ"כ מכירים ויודעים את הערך העצום של התורה, אבל אנו מכירים את **הרמב"ם והרשב"א וכל גדולי הדורות** שהיו חכמים נוראיים והשקיעו את כל ימי חייהם בתורה הקדושה, וודאי שלנו שווה להשקיע את כל ימינו בתורה הקדושה.

ב] ויאמר אלוקים יהי רקיע, ביום השני הקב"ה אמר **"יהי רקיע"** מבאר רש"י **"יתחזק הרקיע"**, שאע"פ שנבראו שמים ביום הראשון, עדיין לחים היו, וקראו בשני מגערת הקב"ה באמרו **"יהי רקיע"**. **ושמעתי לבאר מהמשגיח דישיבת מיר ברכפלד הגה"צ ר' ראובן הכסטר שליט"א** שמה היה העניין בזה של בריאת הרקיע ביום הראשון, וגערה וחיוזק ביום השני? והוא: כי הקב"ה רצה לקבוע בעולם את העניין של **יראת שמים**, שרק זה מה שנותן קיום וחיוזק לעולם, וכמו שכתוב במשלי **"יראת ה' תוסיף ימים"**, וכן **"יראת ה' תהורה עומדת לעד"**, ועל כן כבר בתחילת הבריאה הוא שפך **יראת שמים בעולם** ע"י גערתו ברקיע, ועל ידי זה גם נהיה חיוזק וקיום לרקיע שלפני זה הם היו רופפים.

ג] **כתוב בפסוק "נעשה אדם"** שהקב"ה אמר למלאכים **"נעשה אדם"**, ומבאר רש"י ענותנותו של הקב"ה למדנו מכאן, שהוא נמלך במלאכים לפני בריאת האדם, לפי שהאדם הוא בדמות המלאכים ויתקנאו בו, - **רואים מכאן** מה טמון בכוחות האדם, שהוא יכול להגיע לרמה כזו **שמלאכי מעלה יתקנאו בו...**

ד] בבריאת האדם כתוב **"ויפח בָאָפוּי נְשָׁמַת חַיִּים"**, שמעתי מהגר"ש **פינקוס זצ"ל** שכותב הזוהר הקדוש **"מאן דנפח מדיליה נפח"**, וכמו כשאני מנפח בלון בתוך הבלון יש אויר שהגיע מתוכי, **אותו הדבר** כשהקב"ה נופח באדם נשמה כמו שמתפללים **"נשמה שנתת בי טהורה היא אתה נפחתה בי"**, דהיינו שהכוונה שבתוך האדם יש נפחה כביכול מתוך הקב"ה עצמו, וא"כ כמה זה מחייב לשמור בטהרה את אותה נפחה ^(נשמה) של הקב"ה ששמורה בתוכינו.

ה] **מרוץ החפץ חיים זצוק"ל** בוקר אחד בשעת אמירת אלוך נשמה **ראו אותו בוכה...** לאחר התפילה אסף את הבחורים בישיבת ראדין ואמר להם מה שנתעורר עד כדי בכי בשעת התפילה, כי הנה מתפללים **"נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראת בי וכו' ואתה עתיד ליטלה ממני ולהחזירה בי לעתיד לבוא"** אומר החפץ חיים שכתוב ולהחזירה עם מפיק ה' דהיינו שאותה נשמה שהקב"ה יטול בשעת המיתה, **אותה נשמה בדיק**, כך הוא יחזיר אותה בי, ואם האדם היה מלוכלך במידות לא טובות כגון **'אדם כעסן'**, כך הוא יסאר **'אדם כעסן'** לנצח, אם הוא היה **'אדם קנאי'**, כך הוא יסאר לנצח **'אדם קנאי'**, אדם בעל תאוה, כך הוא יסאר לנצח **'בעל תאוה'**, בלא שום אפשרות שינוי ותיקון, וכמה בושות יהיה לנשמה הזו, **והזמן לשנות ולזכך את הנשמה זהו רק פה בעודנו חיים וקיימים.**

ה] **"ויברא אלוקים את האדם בצלמו"**. אומר רש"י בדפוס העשוי לו, שהכל נברא במאמר והוא נברא בידים, שנאמר **"ותשת עני כפכה"**, דהיינו שכל הבריאה כולה נאמר בה **"ויאמר אלוקים"** שזה נברא ע"י מאמר ה', אבל בריאת האדם לא נהיית ע"י אמיר **"יהי אדם"**, אלא ה' בכבודו ובעצמו כביכול התעסק בידיו בבריאת האדם, שזה מראה על חביבות יתירה, **והמשלנו במשל** לבחור שנמצא בישיבה רחוק מבית הוריו והוא כמובן מתגעגע לביתו, והנה הוא מקבל שני עוגות לבחירה אחת טעימה מאוד אבל ה' נאפתה ממאפיה, אבל עוגה אחת זה מהבית שלו **מעשה ידי אמו שטרחה והכינה ושלחה אליו**, וודאי שהוא ייקח ויהנה הרבה יות ממעשה ידי אמו, שבזה הוא גם מרגיש אותה ומתחבר אליה, כך כביכול הקב"ה טרח כביכול בידיו וברא את האדם, **ומחובתי לשמור על מעשה ידי...**

ו] **"ויברא אלוקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד"**. בנפש החיים מביא מהזוהר שהקב"ה לאחר בריאת העולם, אמר **"עולמי עולם הלוואי ותהיה מעלה חן לפני תמיד כשם שאתה מעלה חן לפני בשעה זו"**, וכמובן שהקב"ה לא התכוון לעצם העולם אלא לו כיהודים שאנחנו תכלית העולם ולכבודנו הוא ברא את כל העולם, כמ"ש **"בראשית"** בשביל ישראל שנקראים ראשית, וכמו שמוב: ברש"י בפסוק הראשון של התורה, **"א"כ כמה אנחנו מחויבים להענות לבקשתו של הקב"ה ולגרום שהעולם יעלה חן לפני בורא כ עולמים...** **וכן מובא במדרש רבה קהלת פרק ז'** **בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון, נטלו והחזירו על כל אילו גן עדן, ואמר לו, ראה מעשי כמה נאים ומשפחתי חן, וכל מה שבראתי בשבילך בראתי, תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי.**

ז] **"וכל שיח השדה"**, אומר המדרש **רבה פ' יג "כל האילנות פאלו משיחין אלו עם אלו. וכו', כל שיחתן של בריות אינה אלא ע הארץ, עבדת ארץ, לא עבדת. וכל תפלתן של בריות אינה אלא על הארץ, מרי תעבד ארץ, מרי תצליח ארץ. אבל כל תפלתן של ישראל אינו אלא על בית המקדש, מרי יתבני בית מקדשא, מרי מתי יתבני בית מקדשא"**.

ובעלון **'באר הפרשה'** להגה"צ ר' מייזל בידרמן שליט"א מביא לבאר זאת שהכוונה במדרש **שיח** היינו מלשון **שיחה, ויהשדו** הכוונה שזה הולך על ביהמ"ק שנקרא שדה כמ"ש **"ציון שדה תחרש"**, וכן **"ויצא יצחק לשוח בשדה"**, וא"כ **"וכל שיח השדה"** היינו **שכל שיחתן של ישראל הוא על השדה** היינו על בית המקדש בתפילה ובתחינה לבורא עולם מתי תבנה לנו את בית המקדש במהר בימינו.

ח] **"וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח"**, מבאר רש"י שעד יום שישי לא צמחו הצמחים, ועל פתח הקרק עמדו עד יום שישי, ולמה? כי לא המטיר, **ומה טעם** לא המטיר, לפי שאדם אין לעבוד את האדמה, ואין מכיר בטובתו של גשמיכ וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם, התפלל עליהם וירדו, וצמחו האילנות והדשאים, - **רואים מפה** סדר הנהגת ה' בעולמו שיתנ שנקבע שיבוא על אדם שפע גדול אבל אם הוא לא יתפלל **הכל נעצר ולא מגיע...**

ושמעתי מהגר"ש **פינקוס זצ"ל** משל לאחד שהיה בחובות גדולים ושלח לידיו העשיר מכתב תחנונים אם הוא יכול לעזור לו, הידי העשיר שנכמרו רחמיו על חבירו שלח לו לדואר מכתב עם **צ"ק על סכום גבוה ביותר...** אמנם אותו אחד לא בדק את הדואר לראו אם שלחו לו, וכשעבר תקופה וכמובן שהוא לא ראה את הצ'ק שנשלח לו, שלח לעשיר שוב מכתב תחנונים בטוענו איך הוא שכח או ידיו ולמה הוא לא מרחם עליו בשעתו הקשה, אמנם הוא שלח לו בחזרה שהוא אינו יודע מה הוא רוצה **שהרי הוא כן שלח לו!!!**

אומר ר' **שמשון זצ"ל** יהודי צריך הרבה דברים ויתכן שהקב"ה שהוא אב הרחמים כבר שלח לו את הישועה לדואר שלו, אבל או האדם לא יתפלל על זה, זה כמו שהוא לא הולך לפתוח את הדואר שלו... **שתפילה זהו כמו לפתוח את הדואר ולקבל את המשלוח שה' שלח אליך.**

ט] **"ויקרא ה' אלוקים אל האדם ויאמר לו איפה"**, שרואים מכאן הנהגת החסד של הקב"ה שגם לאחר שהאדם חוטא, הקב"ה כביכול מזמן עצמו אליו ואומר לו איפה אתה בני יקירי, אני מחכה לך שתחזור אלי... **ומבארים** שזהו אותו קול פנימי מציק שלוחש לאדם לחזור בתשובה, **וכמו שאומר הגה"צ ר' אליה לופיאן זצוק"ל** על מה שכתוב **"בכל יום יוצאת בת קול מהר חורב ומכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה"**, והוא שואל שלכאן בשביל מי הבת קול, אם בשביל הצדיקים הם הרי בין כה לומדים תורה, ואם בשביל הרשעים הרי הם לא שומעים?? והוא עונה שאותם הרהורי תשובה וייסורי מצפון שלא נותנים מנוח לרשעים ולחושות להם חזרו בתשובה, זהו מגיע מאותו בת קול, שהנשמה כן שומעת את הבת קול...

י] **וכתוב במדרש רבה בראשית** **"ויקרא ה' אלוקים אל האדם איך הוית, אתמול לדעתי, ועכשיו לדעתי של נחש, אתמול מסוף העולם ועד סופו, ועכשיו בתוך עץ הגן, אמר רב איביו גרעה קומתו ונעשה של מאה אמה ויכל להתחבא בתוך עץ הגן"**, וזה הקב"ה שאל אותו תראה מה הרווחת, מה יצא לך מהעבירה??

יא] **כתוב בפרשה "ויתעצב אל לבו"** מביא הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א **בשם הבית ישראל** ששמע מאביו האמרי אמת לבאר שאין הכוונה שהקב"ה ח"ו נתעצב שהרי עוז וחדוה במקומו ולא שייך אצלו עצבות כלל, רק הכוונה שהרי דור המבול היו שריונים בשמחה עצומה מחמת רוב טובה שהקב"ה השפיע אליהם, וא"כ לא היה שייך להזיק להם **כי לא שייך להזיק למי ששרוי בשמחה עצומה**, ועל כן הקב"ה הוריד עליהם עצבות, ואז היה שייך להביא עליהם מבול.